

ESENȚA ȘI AVANTAJUL CATALOGĂRII CORPORATIVE

THE ESSENCE AND ADVANTAGE OF THE CORPORATE CATALOGUE

Adella CUCU¹ [ORCID: 0000-0002-7774-8776]

Abstract: *Today, cooperation is one of the main trends of bibliographic activity .. The cooperation among libraries proves that the association of info documentary institutions thanks to projects not only provides wider access to information resources at the global and national levels, but also significantly reduces the costs of library technologies, in particular, the time required for certain activities. The study presents examples of consortia, collective catalogues, corporate cataloguing from the USA, Romania, Europe and the Republic of Moldova. In addition, the advantages of shared cataloguing are listed as well.*

Keywords: *Information technologies, corporate cataloging, consortia, bibliographic record, shared catalog*

Dezvoltarea rapidă a noilor tehnologii, creșterea volumului de informații, de date și resurse, au influențat, în mare parte, activitatea bibliotecilor. În consecință, instituțiile infodocumentare nu mai pot face față cerințelor de informare, bazându-se, doar, pe propriile resurse. În *acest context*, pentru a putea oferi servicii și produse de calitate utilizatorilor, pentru a-i atrage și a-i menține este important ca bibliotecile să manifeste un interes strategic, utilizând instrumentele și tehnologiile moderne care favorizează schimbul de documente și cel de informații.

La nivel global, se recunoaște că cea mai simplă cale, ce ar permite bibliotecilor să atingă un nou nivel de servicii pentru utilizatori și să rezolve problema schimbului de informații și a completării propriilor colecții, este cooperarea. Rezultatul unor astfel de activități ar trebui să fie o creștere a vitezei și calității proceselor tehnologice ale bibliotecilor și a serviciilor pentru utilizatori.

Cooperarea este una dintre principalele tendințe ale activității bibliografice în condițiile moderne, de aceea, modelele corporative de catalogare sunt larg răspândite în comunitatea bibliotecilor. Influența factorilor economici, complexitatea procesului de catalogare originală, accesul online la cataloage prin Internet, și, bineînțeles, avantajele colaborării duc la ascensiunea și creșterea rolului consorțiilor și centrelor de catalogare corporativă.

Anume în acest scop, bibliotecile își unesc forțele creând asociații, consorții, sisteme de biblioteci corporative, contribuind la formarea spațiilor informaționale comune, elaborând un nou tip de relații interbibliotecare. Evident, că obiectivul diferitelor tipuri de asociații de biblioteci, în contextul introducerii din ce în ce

---

¹ Bibliotecară principală, Biblioteca Științifică a USARB, cucuadaella@gmail.com

mai largi a noilor tehnologii informaționale și comunicaționale în activitatea lor, este de a crea condiții prealabile pentru satisfacerea mai bună a nevoilor de informare ale utilizatorilor de biblioteci - membrii corporației. Corporația poate fi privită ca o continuare, într-o nouă etapă, a dezvoltării istorice a tradițiilor interacțiunii interbibliotecare, fiind acceptată și considerată un factor important pentru extinderea, cu succes, a bibliotecilor, indiferent de tipul lor.

Problemele dezvoltării și implementării catalogării corporative (partajate) în biblioteci rămân unele dintre cele mai urgente și, deseori, discutate în cercurile profesionale. Experiența de cooperare a bibliotecilor, la nivel global și național, dovedește că asocierea instituțiilor infodocumentare în proiecte comune oferă nu numai un acces mai larg la resurse informaționale, dar reduce, în mod semnificativ, costurile tehnologiilor de bibliotecă, se reduce, în acest caz, timpul preconizat anumitor activități.

Astăzi, tendințele corporative în biblioteconomie au de câștigat. Factorul corporativ este recunoscut ca unul dintre cel mai semnificativ, printre altele, îmbunătățind activitățile organizațiilor, inclusiv al bibliotecii și activitățile de informare. De exemplu, sunt cunoscute astfel de concepte ca: „formarea de fonduri corporative”, „catalogarea corporativă”, „guvernanta corporativă”, „activități de proiecte corporative”, „bibliotecă corporativă”.

Consolidarea intereselor diferitor biblioteci este însoțită de o restructurare a așa-numitelor procese interne ale acestora, precum și de alte restructurări organizaționale și psihologice. Membrii corporațiilor încetează să mai fie independenți unul de celălalt, devin interdependenți. Aceștia sunt responsabili față de toți membrii comunității corporative.

În general, actuala direcție corporativă în catalogare caută să găsească soluții reciproc avantajoase pentru implementarea sarcinilor comune. Succesul cooperării depinde de capacitatea partenerilor de a respecta toate standardele și regulile uniforme dezvoltate pentru crearea unei înregistrări bibliografice de înaltă calitate.

Catalogarea corporativă este procesul de catalogare a documentelor prin eforturile mai multor instituții.

Beneficiile catalogării corporative includ:

- implementarea ideii de catalogare unică și de utilizare multiplă a înregistrărilor bibliografice și de autoritate de către instituțiile bibliografice și biblioteci în general;
- eficiență, deoarece împrumutul/copierea înregistrărilor bibliografice necesită mai puțin timp (comparativ cu catalogarea originală), în plus, înregistrările împrumutate necesită mai puțină editare, iar munca de verificare a înregistrărilor poate fi efectuată de specialiști mai puțin calificați;
- catalogarea diferitelor tipuri de resurse cu acorduri comune în procesele de catalogare de către diferite biblioteci;
- fiabilitatea, datorită aplicării standardelor, regulilor și procedurilor comu-

ne;

- legături între înregistrările bibliografice și de autoritate, ceea ce scutește alte biblioteci de munca costisitoare și consumul de timp în crearea înregistrărilor;
- reducerea costurilor (timpului) de prelucrare a documentelor prin divizarea rezonabilă a muncii catalogatorilor;
- sporirea vitezei de completare a catalogului electronic colectiv cu înregistrări bibliografice noi;
- creșterea numărului de utilizatori, lărgirea accesului la informație (utilizatorii obțin acces unic și rapid la colecțiile tuturor bibliotecilor partenere);
- consolidarea relațiilor profesionale cu colegii din alte biblioteci, crearea deprinderilor de muncă în echipă și gândire colectivă etc.

Catalogarea documentelor este modulul prin intermediul căruia se construiește baza de date bibliografică, ce stă la temelia oricărui sistem de bibliotecă.

Într-un sistem integrat de bibliotecă, prelucrarea bibliografică se poate realiza prin două căi principale:

Teoretică: prelucrarea de către bibliotecar a resurselor informaționale și crearea înregistrării bibliografice (IB) corespunzătoare (aplicarea standardelor, regulilor, formatelor, metodicilor) și crearea și utilizarea înregistrărilor de autoritate (IA).

Practică: proces care vizează colectarea informației, crearea și organizarea logică a conținutului descrierii bibliografice, a autorității de control, a punctelor de acces, prelucrarea descrierii bibliografice din alte sisteme. În cazul în care biblioteca este conectată la o rețea, descrierea bibliografică fiind stocată în baza de date proprie bibliotecii importătoare, asigură, astfel, accesul utilizatorilor la resursele informaționale necesare. Acest lucru este relevant pentru munca corporativă și în prezent.

În practica bibliotecilor mondiale, catalogarea corporativă este recunoscută de mult timp, și în general, experiența catalogării corporative s-a format pe baza modelelor deja existente. Formele de asociere și interacțiune a bibliotecilor au apărut încă în secolul al XVIII-lea, fiind dezvoltate în secolul al XIX-lea - prima jumătate al secolului al XX-lea, când nu existau *tehnologii informaționale moderne*.

Bunăoară, începutul catalogării corporative globale poate fi urmărit încă din 1902, când Biblioteca Congresului (SUA) a început să-și distribuie înregistrările bibliografice prin vânzarea/comerțalizarea fișelor tipărite. Astfel, teoretic, orice bibliotecă, după ce a cumpărat aceste fișe, ar putea menține un catalog și deservi utilizatorii, chiar dacă nu dispune de un colectiv de catalogatori care ar efectua catalogarea originală.

Deja din anii '70 ai secolului al XX-lea, în SUA, și mai târziu în țările europene (din punct de vedere tehnologic dezvoltate), bibliotecile au început să folosească o nouă metodologie de catalogare, a cărei esență era prelucrarea publicațiilor, de regulă, o singură dată pentru a crea cataloage consolidate. Procesul de catalogare a

resursei era efectuat de bibliotecile special autorizate, ai căror angajați erau instruiți pentru a garanta o calitate înaltă și completă a înregistrării bibliografice, celelalte biblioteci preluau înregistrarea.

Unul dintre exemplele de implementare a acestor obiective sunt activitățile OCLC (Centrul Informațional pentru Biblioteci Online - Online Computer Library Center) - organizație non-profit, de cercetare și cooperare ce oferă acces la informație din întreaga lume (fondator Frederick G. Kilgour (SUA, 1967)). În prezent, membrii OCLC includ 16 857 de organizații din 113 țări, inclusiv: biblioteci naționale, științifice, publice, speciale, filiale, biblioteci școlare, biblioteci de colegii și universitare, instituții federale, de stat și municipale, organizații comerciale, fundații și asociații etc .

OCLC și bibliotecile sale membre produc și întrețin în cooperare WorldCat (<https://www.worldcat.org>), cel mai mare catalog online cu acces public (OPAC) din lume , care conține în prezent peste 321,5 milioane de înregistrări, reflectând aproximativ 2,1 miliarde de unități stocate în peste 480 de limbi. Catalogul cuprinde documente de orice formă fizică, inclusiv resurse electronice și documente digitizate. Pe lângă informațiile bibliografice de bază, multe înregistrări includ: cuprinsul, adnotări, informații despre autor, recenzii, link-uri către resurse electronice conexe etc. OCLC, împreună cu bibliotecile de top, cataloghează resursele într-un format uniform, utilizând instrumente lingvistice comune și standarde de descriere a resurselor, care oferă acces online colectiv și individual la resursele combinate ale sistemului. Serviciile de catalogare și împrumut ale OCLC sunt utilizate de peste 72.000 de biblioteci din 170 de țări.

În 1988, în Statele Unite, s-a început lansarea programului național de catalogare cooperativă numit NCCP (National Coordinated Cataloging Program). Acest program a permis ca douăsprezece biblioteci ale celor mai importante universități din SUA să trimită înregistrări bibliografice din propriile cataloage către catalogul online al Bibliotecii Congresului SUA (The Library of Congress <https://www.loc.gov>). Astfel, la nivel național, s-a încercat crearea înregistrărilor bibliografice pe scară largă a documentelor. În rezultat, Biblioteca Congresului și-a mărit propriile resurse.

Un alt proiect de catalogare corporativă este PCC (Program for Cooperative Cataloging <https://www.loc.gov/aba/pcc>). PCC este o organizație, membrii cărora contribuie cu înregistrări bibliografice și date aferente conform unor reguli, standarde și convenții acceptate reciproc de bibliotecile din întreaga lume.

Biblioteca Congresului funcționează ca membru permanent al acestui program și servește ca secretariat pentru a coordona, susține și oferi servicii membrilor în patru programe componente ale PCC: Authority Cooperative Program (NACO), Subject Authority Cooperative Program (SACO), Monographic Bibliographic Record Program (BIBCO) și Cooperative Online Serials Program (CONSER).

Printre centrele europene de catalogare corporativă se numără: Consorțiul Bibliotecilor Europene de Cercetare (Consortium of European Research Libraries

(CERL - <https://www.cerl.org>), portalul Bibliotecii Europene (The European Library, TEL), consorțiu al celor mai importante biblioteci de cercetare din Marea Britanie și Irlanda (Research Libraries UK, până în 2008 - Consortium of University Research Libraries (CURL)), etc.

Bibliotecile din Franța utilizează 3 rețele corporative pentru catalogarea cu acces la distanță în timp real: rețeaua Bibliotecii Naționale a Franței (35 de biblioteci), rețeaua ABES (27 de biblioteci), rețeaua OCLC (25 de biblioteci). ABES exploatează 5 baze de date: o bază de date cu disertații - 300 de mii de înregistrări, bază de date cu periodice - 2800 de biblioteci - 270 de mii de înregistrări, bază de date cu cărți din 25 de biblioteci - 1,5 milioane de înregistrări, bază de date electronică MBA, fișiere de autoritate [2].

În România există două proiecte majore de succes: *Catalogul Colectiv al Bibliotecilor din România* - BIBLIO.ro (<https://www.biblio.ro>) și *Rețeaua Românească de Biblioteci de Știință și Tehnologie* - ROLiNeST (Romanian Library Network Science & Technology).

Catalogul Colectiv al Bibliotecilor din România este un punct de acces unitar la întreaga informație bibliografică și multimedia disponibilă în aceste biblioteci sau în celelalte biblioteci afiliate la sistem. Lansarea oficială a sistemului a avut loc în data de 11 iulie 2005. BIBLIO.Ro înglobează: date bibliografice; date de disponibilitate; date multimedia; conținut integral; colecții pentru Europeana (portal internet care funcționează ca o interfață către milioane de cărți, picturi, filme, obiecte de muzeu și înregistrări din arhive care au fost digitizate în Europa).

Catalogul național ROLiNeST este cel mai mare catalog virtual colectiv românesc, funcțional din anul 2005, ca rezultat al proiectului de cercetare „Sistem Național Unitar de Informare și Documentare Științifică și Tehnică” (NUSIDOC). Inițial, acest catalog colectiv a inclus cataloagele online ale patru biblioteci centrale universitare din Iași, București, Cluj-Napoca și Timișoara, ulterior, s-a extins prin înglobarea bazelor de date ale altor biblioteci universitare, academice, județene, cât și ale unor biblioteci străine.

ROLiNeST folosește aplicația software MetaLib a firmei ExLibris și partajează baze de date distribuite și aflate pe servere conectate la Internet prin RoEduNet. În cadrul sistemului, bibliotecile actualizează și întrețin local cataloagele proprii, iar informația este regăsită de către utilizatori în catalogul partajat ROLiNeST [3].

Ideea implementării unui proiect asemănător în spațiul biblioteconomic moldovenesc a început în anul 2003. Printre primele proiecte se înscrie, fără doar și poate, proiectul de realizare a sistemului integrat al bibliotecilor din Moldova SIBIMOL (Sistem Informațional Integrat al Bibliotecilor din Republica Moldova (<http://www.sibimol.bnrm.md>)). Partea principală, integratoare a sistemului o constituie Catalogul Național Colectiv Partajat (CNCP), construit după cele mai moderne concepții, principii și tehnologii.

A început să funcționeze, la propriu, în anul 2013. În prezent, în CNCP sunt integrate bazele de date și resursele electronice ale Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova și peste 30 de biblioteci publice raionale și orașenești din țară

și oferă o gamă largă de posibilități, atât bibliotecarilor, cât și utilizatorilor [4]. Secțiunea Catalogare permite conversia retrospectivă a colecțiilor, procesul de catalogare colectivă, schimbul de informații și date bibliografice între biblioteci, iar Biblioteca Națională a Republicii Moldova acționează ca Agenție Bibliografică Națională, care contribuie la modernizarea și îmbunătățirea tuturor aspectelor activităților bibliotecii.

Arhitectura sistemului presupune că fiecare participant al acestei rețele să dispună de un sistem propriu de gestiune a datelor bibliografice, sistem care este capabil să se interconecteze cu componenta integratoare SIBIMOL și care să corespundă standardelor utilizate în cadrul acestui sistem[8].

Un alt proiect care a revoluționat domeniul biblioteconomic moldav, este Proiectul MISISQ (Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor, desfășurat în perioada 2013-2016), finanțat în cadrul programului TEMPUS, coordonat de partenerii europeni de la Biblioteca Universității de Științe Medicale din Kaunas, Lituania, coordonator național - Biblioteca Științifică Medicală USMF „N. Testemițanu”, director Liubovi Karnaeva. În proiect au fost incluși 13 parteneri din 5 țări din Europa Centrală și de Est, printre care și 7 biblioteci universitare din Republica Moldova (Biblioteca Științifico-Medicală a USMF, Biblioteca centrală USM, Biblioteca Republicană Științifică Agricolă a UASM, Biblioteca Științifică ASEM, Biblioteca Tehnico-Științifică a UTM, Biblioteca Științifică a UPS și Biblioteca Științifică a USARB).

Proiectul MISISQ <https://misisq.usmf.md/index.php/en-us/> a deschis o nouă pagină atât în progresul bibliotecilor universitare, cât și în dezvoltarea parteneriatului, astfel, bibliotecile universitare, rămân, în continuare, utile în spațiul academic și nu numai.

Astfel, bibliotecile universitare, participante la proiect, și-au consolidat eforturile pentru crearea unei resurse bibliografice de calitate - Catalogul colectiv partajat al Consorțiului bibliotecilor universitare din Moldova (prin accesarea portalului LibUnivCatalog - ExLibris PRIMO <http://primo.libuniv.md>), care asigură accesul operativ la informație pentru comunitatea academică din întreaga țară.

Primo este un sistem de căutare și de furnizare a informației. Acest sistem crește potențialul bibliotecii prin furnizarea unei soluții universale pentru regăsirea și obținerea oricăror materiale de bibliotecă - inclusiv cele tipărite, electronice, digitale, locale și globale - indiferent de format sau locație. În Primo sunt integrate cataloagele electronice ale celor șapte biblioteci universitare partenere (USMF, UASM, USM, USARB, ASEM, UTM, UPSC), precum și o gamă largă de resurse externe, la care accesul este pe bază de licență sau gratuit: bazele de date EBSCO, programele HINARI, AGORA, OARE, FAOSTAT, AGRIS, SpringerLink etc.

În realizarea acestui obiectiv, au fost efectuate achiziționarea și instalarea în biblioteci a sistemului integrat de bibliotecă ALEPH, un instrument modern, performant și flexibil, care oferă soluții optime pentru managementul resurselor bibliotecilor în cadrul parteneriatelor.

Noul sistem integrat de bibliotecă ALEPH permite implementarea tehnologiilor corporative de catalogare, oferă posibilitatea respectării tuturor standardelor naționale și internaționale de descriere bibliografică, dar, în același timp, și o serie de elemente noi pentru bibliotecarii catalogatori și anume - necesitatea cunoașterii și aplicării corecte a formatului de procesare a datelor MARC 21. Sistemul funcționează în interacțiune cu module: Bibliografic (Bibliographic); De autoritate (Authority); Localizarea și evidența documentelor (Holdings).

În consecință, menționăm că succesul cooperării depinde de capacitatea partenerilor de a respecta toate standardele și regulile uniforme dezvoltate de catalogare și indexare a documentelor/resurselor, a realizării controlului bibliografic de calitate: codurile de catalogare (AACR2R - Anglo-American Cataloguing Rules, ediția revizuită 2002 și actualizată în 2005), regulile de catalogare („Principiile de la Paris”; „Declarația de Principii Internaționale de Catalogare” etc.); standardele de catalogare (ISBD, FRBR) și multe alte standarde conexe (ex. standarde de abrevieri, coduri de limbi și țări etc.); standardele privind formatul de înregistrare (formatele de tip MARC - Machine-Readable Cataloging).

În concluzie, semnalăm că implementarea tehnologiilor corporative de stocare și comunicare a informațiilor au un impact decisiv în procesul de remanieră a serviciilor de informare oferite de biblioteci. Concepute, dintotdeauna, pentru a furniza informații rapide și corecte utilizatorilor, instituțiile infodocumentare moderne, datorită creării catalogelor partajate, reușesc să asigure accesul virtual la un univers amplu, variat, bine organizat de resurse și informații.

Referințe bibliografice:

1. COJUHARI, Alexandra, ZASMENCO, Ecaterina. Standarde de catalogare: Formatul MARC 21. In: *Magazin bibliologic*. 2016, nr. 1- 4, pp. 32-35. ISSN 1857-1476.
2. *Consortiul bibliotecilor europene de cercetare* [online] [citată 11 ianuarie 2022]. Disponibil: https://koaha.org/wiki/Consortium_of_European_Research_Libraries
3. *Catalogul național "RoLiNeST", cel mai mare catalog virtual...* [online] [citată 11 ianuarie 2022]. Disponibil: <https://www.yumpu.com/ro/document/view/16097544/catalogul-nanional-rolinest-cel-mai-mare-catalog>
4. GANGAN, Irina. Primii pași de catalogare corporativă în cadrul Consortiului bibliotecilor universitare din Moldova. In: *Magazin bibliologic*. 2016, nr. 1- 4, pp. 27-31. ISSN 1857-1476.
5. PANIC, Alla. SIBIMOL. Metamorfoze 2003-2014. In: *Magazin bibliologic*. 2014, nr. 1-4, pp. 149-152. ISBN 1857-1476.
6. *Sibimol perspective de dezvoltare* [online] [citată 3 februarie 2022]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/175_188_SIBIMOL%20

- [%E2%80%93perspective%20de%20dezvoltare.pdf](#)
7. SIBIMOL Sistemul Informațional Integrat al Bibliotecilor din Moldova [on-line] [citată 3 februarie 2022]. Disponibil: <https://slidetodoc.com/biblioteca-naional-a-republicii-moldova-sibimol-sistemul-informaional>
  8. ZALÎGAEVA, Irina, UCRAINETȚ, Lilia. Tendințe și tehnologii moderne în catalogarea secolului 21. In: *Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci” = Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci”, Ediția a 5-a, 23 febr. 2017* [online]. Bălți, 2020. pp. 132-139. ISBN 978-9975-50-250 [citată 4 martie 2022]. Disponibil: <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/4816>
  9. ГОЛОЛОБОВА, А. В. О создании системы корпоративной каталогизации в России. В: *Культурная жизнь Юга России* [online]. 2012, nr. 2(45) [citată 27 ianuarie 2022]. Disponibil: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-sozdanii-sistemy-korporativnoy-katalogizatsii-v-rossii>
  10. ДВОРКИНА, М. Я. Зачем нужны корпоративные библиотечные системы? В: *Библиотечное дело – 2016 : Библиотечно-информационные коммуникации в поликультурном пространстве : материалы двадцать первой международной научной конференции (Москва, 27–28 апреля 2016 года)* [online]. М.: МГИК, 2016, pp. 48-53. ISBN 998-5-94778-450-3 [citată 13 ianuarie 2022]. Disponibil: <http://old.belal.by/elib/book/Skvorcovskiechtenia2016.pdf>.
  11. *Корпоративные библиотечные системы: технологии и инновации : материалы Междунар. науч.-практ. конф., 20–27 июня 2016 г. СПб.: Изд-во Политехн. ун-та, 2016. 172 р.* [online] [citată 8 ianuarie 2022]. Disponibil: <https://elib.spbstu.ru/dl/2/ik17-1.pdf/download/ik17-1.pdf>
  12. Севалова, Ю. А. *Корпоративная каталогизация: ее возникновение и развитие в России и за рубежом* [online] [citată 4 februarie 2022]. Disponibil: <https://www.tsutmb.ru/nauka/internet-konferencii/2019/aktualnye-problemy/4/Sevalova.pdf>